

Falsk såbed og brenning i gurot

Forebyggende strategier

Thomas Holz

Rådgiver i grønnsaksdyrking

Målet

Jordbearbeiding

- Kun i lagelig jord, særlig tidlig i sesongen
 - => Grunn grubbing 1-2 dager før pløying (bryter kapillarer)
- God pløying (godt dekke mot gjenvekst)
- Litt opptørking før kjøring av såbed
- Fint såbed med stabil jordstruktur uten store klumper, ikke for fin. Krever passende fuktighet og passende utstyr
 - => ellers vanskelig ugrasbekjempelse, dårlig (ugras) spiring

Drill eller flat bed?

- Begge systemer har sine fordeler og ulemper
- Drill er for spesialister som har kontroll over ugras og godt utstyr til bla. falsk såbed
- Individuell riktig avveining er viktig

Drill eller flat bed?

Drill eller flat bed?

Drill

- + lange røtter
- + mye vann/nedbør gjør mindre skade
- + bedre lagerkvalitet på tung jord
- + bedre ugrasspiring til falsk såbed

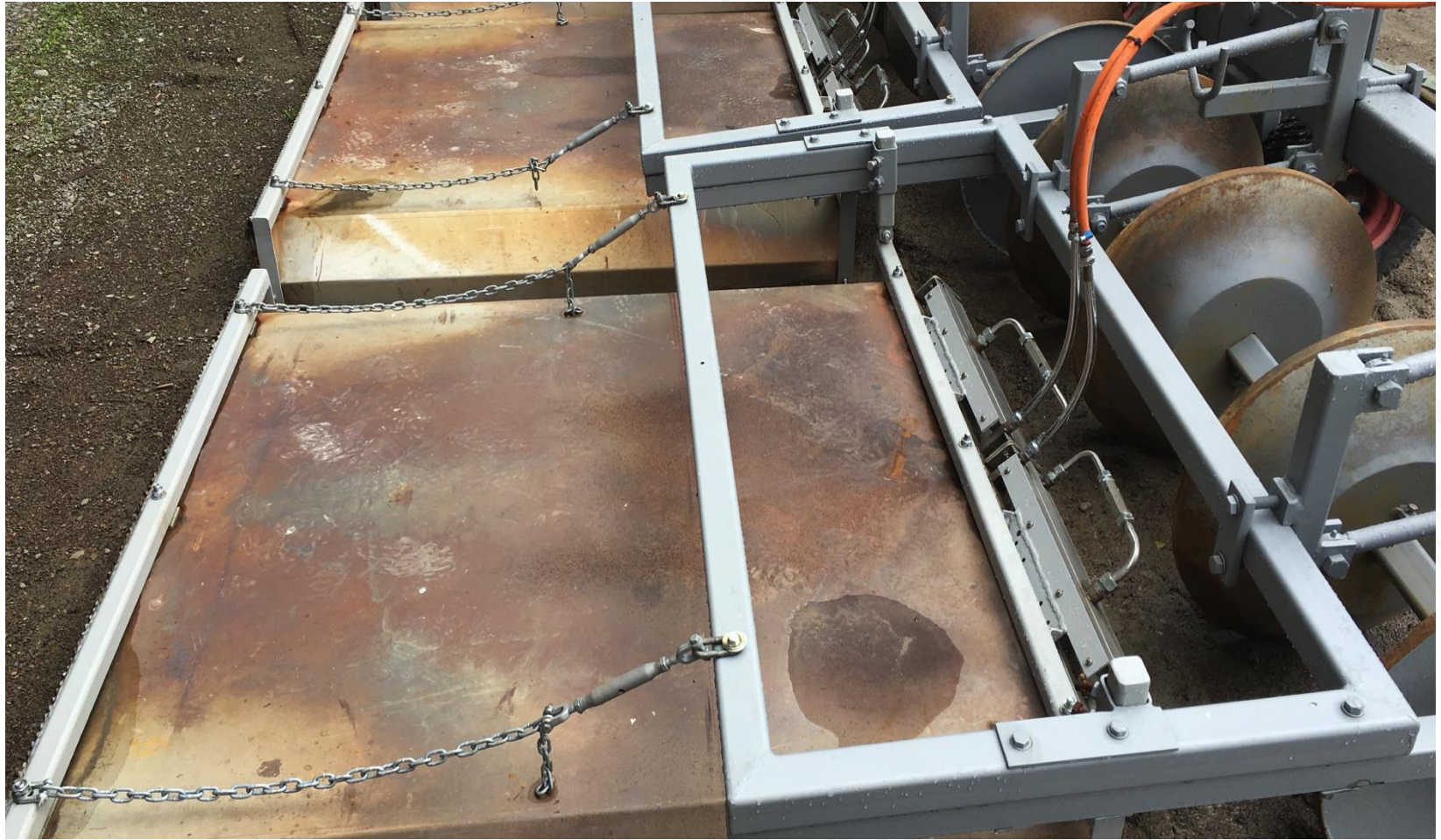
- ugrassbekjempelse (vanskelig uten)
- spesialredskap (veier tungt!)
- koster vann (behov for vanning)
- mer arbeid (oppsett, håndluking)
- få planter/daa med enkeltrad
- spesiell såteknikk til dobbel rad

Flat bed:

- + enkelt å så
- + stort antall planter/daa, bedre fordeling
- + enkel ugrassbekjempelse med standardutstyr

- utsatt ved mye nedbør (kan veie tungt!)
- optisk kvalitet (tung jord)
- sent i sesong vanskelig opptak

Ugrasbrenner til drill

Ugras kan kreve stor innsats – koster!

- Timeforbruk til håndlukning er største kostnadsfaktor
- Økologisk gulrot mest vanlig med 20-40 t/daa
- Finns produsenter som klarer det med 10 t/daa og andre som ikke kommer under 60 t/daa

Ugrasstrategi

- Ugras bekjempes best FØR det dyrkes grønnsaker
=> vekstskifte
- Rotugras evt. med brakklegging (mot kveke) året før
- Ugrasstrategi før såing => ”**falskt såbed**” hvor tid og vær tillater det, mest før senere hold i mai
- Ugrasstrategi etter såing=> Propanbrenner til ugrasflamming 1-2 x før gulrotspiring

Ikke nok å satse kun på ett tiltak

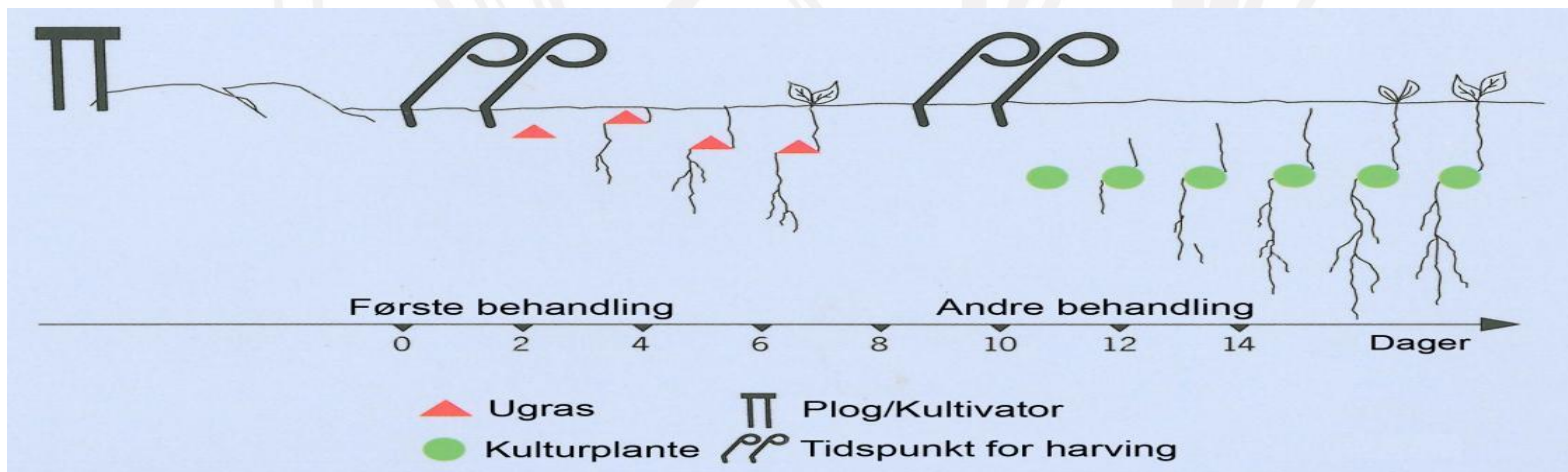
- Kombinasjon av ulike metoder og en omfattende strategi er viktig
- Vekstskifte
- Falske såbed (etter muligheter og begrensninger)
- Brenne (gjørne flere ganger før og etter såing)
- Radrensing med forskjellige redskap etter individuelle forhold
- Effektiv håndlukning => forutsetter lite ugras
- Tiltakene er ikke statiske, det krever dynamiske valg etter flere faktorer som varierer fra år til år, felt til felt og hold til hold

Ugrasstrategi før såing

- God ugrasbekjempelse begynner med god pløying og bra såbed – til falskt såbed
- Falskt såbed lønner seg nesten alltid, håndlukning koster mer!
- Kort falsk såbed (minst 1 uke) er bedre en ingenting (3-4 uker er optimal)
- Til utsåing i juni er det ofte god tid til falsk såbed

Falskt såbed

- Metoden stimulerer spiring av frøgras
- Krever gode forhold: vann, luft og "impuls" til spiring => harving
- Kunsten er å være en "god ugrasdyrker"

Utfordringer med „falskt såbed“

- Kort veksttid i Norge => ikke til første holdet
- Kald og fuktig jord => lite ugrasspiring
- Dårlig jordstruktur => dårlige spireforhold også for ugras => lag såbed kun under lagelige forhold!
- Riktig arbeids dybde (etter 2. gangs harving) for å unngå å hente opp nytt frø => harving kun i ”spire aktivt” jordsjikt.
- Kan være behov for vanning av ugraset 😊

Falskt såbed på drill

Praktiske tips til „falskt såbed“

- Kun en uke er bedre en ingenting
- Hver gang med harving bekjemper noe
- Hvert eneste ugrasfrø vi får bekjempet før såing, slipper vi å bli kvitt senere
- God jordstruktur er avgjørende!
- Bruk tid - hver time du bruker her, sparer mange timer senere 😊

Ugrasregulering i enkelte vekster skal lykkes med kun falsk såbed

Såing

- Godt plantebed er viktig
 - => pløying og laging av bed under gode forhold
 - => dårlige plantebed blir ikke bedre etterpå
- Gjerne litt dypere en i konvensjonell
 - => litt lengre spiretid = mer tid til flamming
- Ofte behov for vanning etter falskt såbed (løs jord)
 - => også til bedre ugrasspiring før flamming

Ugrasstrategi etter såing

- Brenne ugras minst 1x
- Brenne med en gang ugras kommer, ikke vent
- Siste optimale brenntidspunkt er timer før gulrot spirer (krever god timing)
- Brenn helst 2 ganger, det koster lite i forhold til risiko og blir for sent

Etter flammning

Brenne

- Ugrasbrenner er standard i økologisk grønnsaksdyrking
- Henter ikke opp nytt ugrasfrø som mekanisk rensing
- Brenner med propanforbrenning i flytende fase - gir stor slagkraft og kostnadseffektivitet
- Ny generasjon av utstyr – ikke bruk gammeldags brenner!

Falskt såbed og brenning på drill

Foto: Gerd Guren

Foto: Gerd Guren

Radrensing

- 1. radrensing SKAL være senest i frøbladstadiet til ugras – Ikke vent, bare kjør!!!
- best virkningsgrad i tidlig frøbladstadiet til ugras

Forsinket radrensing = dårlig virkningsgrad

=> Ugras som overlever her, skaper store problemer senere

Tips til radrensing

Radrenser er det mest brukte og ofte viktigste redskap

- Oppfyller mange formål ved riktig bruk
- Riktig tidspunkt er viktig, aldri etter frøblad
- Typisk er bruk 1 gang per uke
- Vær ALLTID i forkjøpet på ugraset, ellers blir det dyrt i perioder med dårlig vær!
- Bruk riktig type skjær => hvert har sin styrke

Lederansvar ☺

”For å lykkes er egne holdninger og konsekvent bruk av redskap ofte mer avgjørende enn utstyret selv”

- Vilje til å eksperimentere
- Alltid samme person som kjører/styrer
- ALDRI tidspress => fort gjort er dyrt gjort!

Ha tydelige mål, - still krav til deg og det ansatte

Visjonen skal være ”null ugras” og alt som bidrar til å nærme seg målet må inn i vurderingen

Takk for oppmerksomheten

Thomas Holz

Norsk Landbruksrådgiving Østafjells

Tlf: (+47) 91850399

E-post: thomas.holz@nlr.no